

UAB „EPSO-G“ ĮMONIŲ GRUPĖS PARTNERIŲ ETIKOS KODEKSAS

Tikslas:	Apibrėžti minimalius siektinus elgesio standartus, kurių laikymosi EPSO-G grupės įmonės tikisi iš visų savo Partnerių, tuo skatinant teisėtą, profesionalią, darnią ir sąžiningą verslo praktiką, apimančią aplinkosaugos, klimato neutralumo, žmogaus teisių, darbo standartų ir verslo etikos tikslus. Partnerių etikos kodeksas yra grįstas Jungtinių Tautų Pasaulinio susitarimo (angl. Global Compact) principais.
Taikymo apimtis:	Visi Grupės įmonių partneriai, kurie vykdydami savo veiklą teikia paslaugas, tiekia prekes ar vykdo darbus Grupės įmonėms arba vykdo veiklą jų vardu, arba veikia pagal bendradarbiavimo sutartis, yra sudarę sutartis dėl dalyvavimo administruojamų biržų veikloje (toliau – Partneriai).

1. Bendrosios nuostatos

EPSO-G įmonių grupės darnios veiklos tikslas – įgyvendinti energetikos sektoriaus transformaciją, užtikrinant darnią pusiausvyrą tarp aplinkosauginių, socialinių bei ekonominių tikslų, tuo prisidedant prie klimatui neutralios ekonomikos kūrimo. Grupės įmonės yra atsakingos už Lietuvos valstybei reikšmingų strateginių energetikos, gynybos ir kitų projektų sklandų įgyvendinimą, vadovaujantis aukščiausiais aplinkosaugos, verslo etikos, skaidrumo, darbuotojų sveikatos ir saugos standartais. Todėl EPSO-G darnios veiklos siekiuose itin svarbus visų Partnerių vaidmuo.

Grupė yra įsipareigojusi užtikrinti tvarumo principų įgyvendinimą visoje savo veikloje. Tad siekia kurti tokią organizacinę kultūrą, kuri būtų paremta bendra atsakomybe už darbuotojų saugą ir sveikatą, žmogaus teisių apsaugą, skaidrumą ir verslo etiką, rūpinimąsi darbuotojais bei vietos bendruomenėmis, aplinkos saugojimą bei gamtos išteklių tausojimą visuose veiklos etapuose. Šiuos principus EPSO-G įmonių grupė siekia taikyti ir bendradarbiaudama su visais savo Partneriais.

Grupė siekia, kad jos Partneriai vadovautis šiuo Partnerių etikos kodeksu ir jame nustatytais principais, kurie taps ne tik konstruktyvaus bendradarbiavimo, bet ir didesnės pažangos tvarumo srityje pagrindu.

EPSO-G Partnerių etikos kodeksas parengtas vadovaujantis Grupės patvirtintomis politikomis, o taip pat ir Grupės etikos kodeksu. Partnerių etikos kodeksas taip pat remiasi tarptautiniais susitarimais, tokiais kaip Jungtinių Tautų Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos, Jungtinių Tautų Orhuso konvencija, Jungtinių Tautų Pasaulinis susitarimas, Jungtinių Tautų konvencija prieš korupciją.

2. Verslo etika

Vykdydami veiklą Grupės Partneriai turi laikytis visų jiems taikomų įstatymų ir kitų norminių teisės aktų. Partneriai taip pat privalo vadovautis aukščiausiais verslo etikos standartais bei:

- 2.1. veiklą vykdyti laikantis sąžiningos konkurencijos principų, nedalyvauti jokios formos draudžiamuose susitarimuose (pavyzdžiui, dėl rinkų arba klientų pasidalijimo ar priskyrimo, arba susitarimų dėl kainų), kurie apriboja sąžiningą konkurenciją;
- 2.2. vengti situacijų, dėl kurių veikloje galėtų kilti interesų konfliktai. Esant galimam arba esamam interesų konfliktui su Grupės įmonėmis, nedelsiant įspėti visas suinteresuotas šalis (įskaitant Grupės įmonių atsakingus asmenis) ir operatyviai imtis priemonių interesų konfliktui suvaldyti ir (ar) pašalinti;
- 2.3. palaikyti nulinę dovanų taisyklę, tiek jas priimant ir gaunant, išskyrus dovanas, atitinkančias tarptautinio protokolo reikalavimus ir (ar) tradicijas, oficialias verslo ar reprezentacines dovanas, jei tai nedraudžia jokie galiojantys teisės aktai ir tokios dovanos yra tinkamos verslo santykiams palaikyti, vengti prekių tiekimo, paslaugų ar darbų atlikimo nemokamai, siekiant įgyti nesąžiningą pranašumą;
- 2.4. nevykdyti bet kokių neteisėtų mokėjimų valstybės tarnautojams, politinėms partijoms, politikams, kandidatams į politines pareigas ar kitiems asmenims;
- 2.5. vadovautis teisės aktų reikalavimais, susijusiais su labdaros ar paramos teikimu;
- 2.6. netoleruoti kyšininkavimo, papirkimo, prekybos poveikiu, pinigų plovimo, piktnaudžiavimo pareigomis ir bet kokių kitų formų korupcijos, nesiūlyti, nemokėti, nežadėti savo klientui, partneriui ar jų atstovams jokio neteisėto atlygio ar kitos neteisėtos naudos, to paties nepriimant iš jų, nesukčiauti, neapgaukinti ir kitaip neatlikti neteisėtų veiksmų;
- 2.7. siekti įgyvendinti priemonės korupcijos rizikai valdyti ir, pagal galiojančius teisės aktus nustatyta tvarka, pranešti atsakingoms institucijoms apie galimus korupcijos atvejus bei imtis priemonių, kad korupcijos atvejai ateityje nesikartotų;
- 2.8. įvertinti galimybes diegti tarptautiniu mastu pripažintas antikorupcinės vadybos sistemas, pavyzdžiui, pagal ISO 37001 ar lygiavertį tarptautinį standartą, ypačingai tais atvejais, kai dėl Partnerių identifikuota aukšta korupcijos rizika;
- 2.9. užtikrinti Grupės įmonių patikėtos informacijos saugumą ir konfidencialumą bei tinkamai, laikantis teisės aktų ir su Grupės įmonėmis pasirašytų sutarčių nuostatų, tvarkyti asmens ir kitus duomenis;
- 2.10. užtikrinti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais nustatytą tarptautinių sankcijų įgyvendinimą, neturėti jokių ryšių su asmenimis, kuriems ar su jais susijusiems asmenims taikomos tarptautinės sankcijos;
- 2.11. vykdoma veikla palaikyti nacionalinio saugumo interesus, vengti bendradarbiauti su ūkio subjektais, įskaitant prekių gamintojus, paslaugų tiekėjus, įregistruotus ar įsteigtus ne Europos

Sajungos, Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos, Europos ekonominės erdvės ir (arba) Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėse narėse;

- 2.12. vykdamas veiklą ir naudojantis dirbtinio intelekto (DI) ar kitus automatizuotus sprendimų priėmimo įrankius, vadovautis ES Dirbtinio intelekto (DI) aktu, Dirbtinio intelekto ir žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės pagrindų konvencija, UNESCO rekomendacija dėl dirbtinio intelekto etikos.

3. Žmogaus teisės

Partneriai įsipareigoja gerbti žmogaus teises, su visais savo darbuotojais elgtis pagarbiai, nepažeidžiant jų orumo. Partneriai užtikrina savo darbuotojams visas galimybes naudotis pagrindinėmis žmogaus teisėmis bei įsipareigoja:

- 3.1. turėti aiškiai apibrėžtą lygių galimybių politiką arba vidaus dokumentus, kurios užtikrintų vienodas galimybes visiems darbuotojams. Taip pat rekomenduojama periodiškai vertinti šių dokumentų veiksmingumą ir, esant poreikiui, juos atnaujinti;
- 3.2. užtikrinti, kad įdarbinimo, veiklos valdymo, paaukštinimo, mokymų, atlygio ir darbo santykių nutraukimo procesai būtų grindžiami objektyviais kriterijais, nediskriminuojant dėl rasės, lyties, amžiaus, negalios, tautybės, religijos, šeiminių ar socialinės padėties, vaikų turėjimo, lytinės orientacijos ar kitų požymių;
- 3.3. užtikrinti, kad jų veikloje nebūtų toleruojamos jokios psichologinio, fizinio, seksualinio ar žodinio priekabiavimo, bauginimo, grasinimo, mobingo ar įžeidinėjimo formos; Partnerių darbuotojai žinotų, kaip pranešti apie pažeidimus, pažeidimai būtų tinkamai ištiriami, o pažeidėjams taikomos atitinkamos pasekmės;
- 3.4. gerbti darbuotojų saviraiškos laisvę, taip pat teisę į privatumą, nesiimti jokių veiksmų, galinčių riboti ar kitaip neigiamai paveikti šių laisvių raišką;
- 3.5. renkant asmens duomenis ar diegiant darbuotojų stebėjimo priemones, gerbti savo darbuotojų, klientų bei kitų su šiais veiksmais susijusių šalių teisę į privatumą;
- 3.6. užtikrinti apie žmogaus teisių pažeidimus ar panašius incidentus pranešančių bei liudijančių asmenų saugumą;
- 3.7. laikytis kultūrų raiškos įvairovės, vietinių bendruomenių teisių ir praktikų pagarbos principų, ypač vykdamas veiklą tarptautiniu mastu ar jautrioje teritorijoje.

4. Darbo standartai

Partneriai įsipareigoja laikytis aukštų darbo standartų. Savo darbuotojams Partneriai kuria tokią darbo aplinką, kuri leistų jiems saugiai, tinkamai ir produktyviai atlikti darbines užduotis:

- 4.1. su savo darbuotojais sudaryti teisės aktų reikalavimus atitinkančias darbo sutartis ir/ar patvirtinti vidines tvarkas, kuriose būtų aiškiai apibrėžtos darbo sąlygos, darbo valandų

skaičius, atlyginimo už viršvalandžius sąlygos, atlyginimas ir darbo užmokesčio mokėjimo dažnumas;

- 4.2. visiems savo darbuotojams laiku sumokėti darbo užmokestį ir pateikti aiškią kiekvieno laikotarpio su jų darbo užmokesčiu bei papildomomis išmokomis susijusią informaciją;
- 4.3. gerbti savo darbuotojų teisę burtis į profesines sąjungas, darbo tarybas ir jungtis prie jų bei vesti kolektyvines derybas nesibaiminant susilaukti atsakomųjų veiksmų;
- 4.4. netoleruoti vaikų (jaunesnių nei 14 metų) darbo formų ir taikyti papildomas lengvatas bei garantijas jaunesniems nei 18 metų darbuotojams;
- 4.5. užtikrinti, kad veikloje nebūtų naudojamos jokios vergiško, priverčiamojo darbo, priverstinio darbo už skolas formos, nebūtų prekybos žmonėmis, nebūtų taikomos fizinės bausmės;
- 4.6. užtikrinti saugias ir sveikatai tinkamas darbo sąlygas, diegiant procedūras, sertifikuotas sveikatos ir saugos valdymo sistemas, saugos programas bei sprendimus, kuriais siekiama pašalinti Partnerio darbuotojų nelaimingų atsitikimų, sužalojimų ir ligų, susijusių su darbu, riziką;
- 4.7. atsižvelgiant į savo darbuotojų atliekamo darbo specifiką, vykdyti darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimus, darbų saugos mokymus, užtikrinti reikalavimų ir instrukcijų laikymąsi, aprūpinti darbuotojus kolektyvinėmis ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis, tinkamais darbo įrankiais, pagal poreikį rengti kvalifikacijos kėlimo mokymus;
- 4.8. savo darbuotojams sudaryti galimybes pranešti Partnerio atsakingiems asmenims apie nesaugias darbo sąlygas, o gautus pranešimus tinkamai ištirti ir pašalinti nustatytus neatitiktikimus.

5. Aplinkosauga

Savo veiklą Partneriai vykdo siekdami kuo mažesnio neigiamo poveikio aplinkai. Laikydami su aplinkos apsauga susijusių teisės aktų, Partneriai taip pat įsipareigoja:

- 5.1. prekių gamybai, paslaugų teikimui bei darbų atlikimui naudoti kuo mažiau arba visai nenaudoti pavojingų cheminių medžiagų arba tokių medžiagų, kurių poveikis žmonių sveikatai ir aplinkai nėra aiškus, taip pat nekelti pavojaus žmonių sveikatai ir nedaryti žalos aplinkai;
- 5.2. užtikrinti tinkamą atliekų tvarkymą ir siekti mažinti su veikla susijusių atliekų kiekius;
- 5.3. užtikrinti efektyvų gamtinių žaliavų ir energijos vartojimą bei didinti energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, naudojimą veikloje;
- 5.4. taikant žiedinės ekonomikos principus, siekti atsakingo, aplinką tausojančio žaliavų tiekimo, į savo pirkimo procedūras siekti įtraukti aplinkosaugos kriterijus, o kuriant produktus, atsižvelgti į ekologiškumą, energetinio efektyvumo, antrinio panaudojimo arba perdirbimo kriterijus;
- 5.5. kiek tai įmanoma ir proporcinga, atlikti savo vykdomos veiklos poveikio aplinkai rizikos vertinimą bei siekti užkirsti kelią tokios rizikos pasireiškimui, taip pat nustatyti vykdomos veiklos neigiamo poveikio aplinkai mažinimo tikslus bei įgyvendinti atitinkamas priemones;

- 5.6. dalyvaujant Grupės įmonių skelbiamuose viešuose pirkimuose, kai tik įmanoma, teikti prioritetą produktams, turintiems I tipo ekologinį prekių ženklą (pagal LST EN ISO14024), o prekėms, paslaugoms ar darbams – pasižymintiems aplinkai palankesnėmis savybėmis, vertinant gyvavimo ciklo sąnaudas;
- 5.7. atliekant darbus ar teikiant paslaugas vietovėse bei Grupės objektuose, esančiuose netoli gyvenviečių, veikti tokiu būdu, kuris padėtų išvengti neigiamo poveikio aplinkai, vietos bendruomenėms svarbiai infrastruktūrai ar nuosavybei, o tokiam poveikiui atsiradus, įgyvendinti proporcingas žalos atstatymo ar kompensacines priemones, užtikrinančias, kad nebūtų neigiamai paveikti vietos bendruomenių interesai, jų gyvenamoji, socialinė ir ekonominė aplinka;
- 5.8. siekti sistemiškai valdyti kuriamą neigiamą poveikį aplinkai, taikant aplinkos apsaugos vadybos standartą LST EN ISO 14001 (arba analogišką Europos Sąjungos ar kitą tarptautinį standartą) arba sudarant aplinkos apsaugos programą, kurioje būtų įvertintos veikloje atsirandančios neigiamo poveikio aplinkai rizikos bei jų valdymo priemonės;
- 5.9. nustatyti savo veiklos poveikio klimatui mažinimo tikslus, įskaitant šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų apskaitą ir jų mažinimą. Taip pat rekomenduojama įtraukti šiuos aspektus į savo veiklos planus ir metines ataskaitas;
- 5.10. naudoti žaliavas ir produktus, turinčius mažesnę poveikį aplinkai per visą jų gyvavimo ciklą, taip pat į savo pirkimo ir veiklos procesus integruoti tvarumo vertinimo kriterijus.

6. Partnerių etikos kodekso laikymosi priežiūra

- 6.1. Partneriai kuria, diegia ir palaiko veiksmingas priemones, užtikrinančias šio Partnerių etikos kodekso nuostatų įgyvendinimą ir paprašyti, pateikia taikytų priemonių veikimą patvirtinančius dokumentus, duomenis bei kitus Grupės įmonei reikalingus papildomus paaiškinimus. Grupės įmonių teikiami prašymai ir Partnerių taikomos priemonės turi proporcingai atitikti jų verslo dydį, sudėtingumą ir rizikos aplinką.
- 6.2. Partneris skatinamas siekti, kad ir jo pasitelkiamas subtiekęjas laikytųsi šio Partnerių etikos kodekso.
- 6.3. Grupės įmonės siekia bendradarbiauti su Partneriais, kurie vadovaujasi šio Partnerių etikos kodekso nuostatomis, todėl prieš pasitelkdami Partnerius pagal vidaus teisės aktuose numatytas procedūras turi teisę vykdyti jų patikros procedūras, prašydami jų užpildyti klausimynus ar pateikti kitą informaciją. Partneriui neužpildžius klausimyno, Grupės įmonės turi teisę priimti atitinkamus sprendimus dėl tolimesnio bendradarbiavimo.
- 6.4. Partneris privalo imtis visų įmanomų priemonių šalinti bet kokius savo paties ar Grupės įmonių patikrinimo metu nustatytus ar pastebėtus neatitikimus šio Partnerio etikos kodekso nuostatomis, siekti juos ištaisyti per pagrįstą terminą ir apie tai informuoti Grupės įmonių atsakingus asmenis.

- 6.5. Partnerio atsisakymas pateikti informaciją ar paaiškinimus, vengimas ar vilkinimas juos pateikti, neteisingos informacijos teikimas, taip pat vengimas ištaisyti nustatytus neatitikimus gali būti laikomas šiurkščiu šio Partnerių etikos kodekso pažeidimu.
- 6.6. Esant šiurkščiam Partnerių etikos kodekso pažeidimo atvejui, Grupės įmonės pasilieka teisę įvertinti tokias Partnerio elgesio pasekmes Partnerio vykdomos sutarties apimtyje (pavyzdžiui, nepratęsti sutarties galiojimo, įpareigoti atlikti tam tikrus veiksmus, šalinant pažeidimo pasekmes, ir kt.).
- 6.7. Partneriai turi gebėti užtikrinti savo tiekimo grandinės atsekamumą – identifikuoti tiekimo šaltinius, Subtiekėjus ir gamybos vietas bei pateikti informaciją apie žaliavų kilmę.
- 6.8. Partneriai, Grupės įmonei paprašius, teikia informaciją apie savo veiklos aplinkosaugos, socialinius ir valdysenos (ESG) rodiklius, įskaitant darbuotojų saugą, aplinkosaugą, įvairovę ir valdymo skaidrumą.
- 6.9. Apie įtariamą ar įvykusį šio Partnerių etikos kodekso nuostatų pažeidimą arba susidūrus su sunkumais ištaisant užfiksuotus neatitikimus Partnerių etikos kodekso nuostatoms, Partneriai skatinami pranešti sutartyje nurodytam Grupės įmonės kontaktiniam asmeniui arba Grupės pasitikėjimo linija:
 - 6.9.1. pasinaudojant pranešimo pateikimo forma <https://pranesk.epsog.lt>;
 - 6.9.2. el. paštu – pranesk@epsog.lt;
 - 6.9.3. siunčiant informaciją paštu EPSO-G registruotos buveinės adresu – Laisvės pr. 10, Vilnius, EPSO-G grupės verslo atsparumo vadovui su papildomu užrašu "pranešimas konfidencialus, voko neplėšti";
 - 6.9.4. pateikiant informaciją EPSO-G grupės verslo atsparumo vadovui, tinklapyje nurodytais kontaktais: <https://www.epsog.lt/lt/apie-mus/pasitikejimo-linija>.